

Vlshorn. achter ofte daer in leyt een Dorpken van seben ofte acht huy-
len/ gheheten Olkehorn / daer laedmen de Ossen / ende daer
komen de Ossen te koop.

Alsmen nu om Heckelandt ofte teghens den Koe-bergh
comt / so streckt de Eyder tot om't boozschreven landt dat van
Eyder-see comt af-schieten oost ten zuyden. Alsmen dat
landt ghepasseert is / so streckt de Eyder voort oostnoordooft
ende noordooft ten oosten tot Comninghen toe / daer laedmen
oock Ossen.

Tonninge.

**Om anders
inde Eyder
te seylen.**

Ofte om andersins de Eyder te vaten / alsmen gelijk booz-
schreven is van Heplighe-landt af-komt / so brenghet Gartin-
ghen booz in de Dypnen / ende loopt op de zuyd-wal aen op
drie badem: Houdt die boozschreven tooren also staende / ende
loodet by de zuydwal om / tot dat ghy dieper water krijght
ende brenghet den scherpen tooren in Ditmarsen booren ver-
haekt oost ofte vat zuydelijker van u: Houdt die alsoo staen-
de tot dat ghy binnen komt: maer ist dat ghy wilt op de Ey-
der wesen / so kiest de noordwal als ghy binnen komt / om de
Pijp wille / want buyten is de Pijp ende de Eyder al een gat /
ende die steert van den Hondt daer het baecken op staet schiet
daer tusschen beyden deur een groot stuck in Zee / als booren
is gheseyt / ende men mach een stuck beweeten het baecken op
de Hondt ober de steert in de Noord-pijp seplen / daeromme
moetmen daer in tijds ober de steert loopen / ist datmen in de
Eyder wil wesen / anders machmen de noordwal van buy-
ten aen in onderseplen.

**Baeké op
de Hondt.**

Maer benoorden en kannen de Eyder niet wel vaten om
de hoecken wille die van de gronden af-schieten. Maer cabelt
daer wel uwen stroom / want buyten de gronden vallen de
stroomen meest al zuydoost in / ende noordwest uyt / ende een
zuyden ende noorde Dane maect hier het hoogste water.

**Om uyt de
Eyder inde
Pijp te sey-
len.**

De Eyder is ses oft seben badem diep streck-grondt / ende
alsmen uyt de Eyder in de Pijp wil wesen / so salmen so ver-
re uytloopen tot dat Cattingher kercke aen't oost-eynde van
Ees komt / daer machmen ober den steert van den Hant loo-
pen / men sal daer niet min als derdehalf badem waters met
hoogh water hebben.

**Landt-
diep van
de Eyder.**

Dat Landt diep of Noorder-gat vande Eyder streck meest
oost ten noorden in / recht op de Koebergh aen / men moet dat
van benoorden vaten / om benoorden de Nieuwe grondé in te
leypden / dese liggen aen de zuydzijde van dit gat / en men comt
dan tegens de Koebergh weder op de stroom van de Eyder.
Ontrent anderhalf miyl benoorde de Koebergh / ofte t'booz-

schrebe gat het Land-diep / leyt noch een gat ofte Balgh dat
men op seplen mach / daer staen twee baekens / ende het streck
meest oost ten noorden in tot aen de zuyder Dypn van Ees /
men mach dan by't landt langs gaen tot achter het Eplandt
Wtto. Men mach oock in dat selve gat by de zuyder Dypn
van Ees langhs loopen nae de Koebergh toe / en komen also
weder in't Landt-diep van de Eyder: maer het is seer krom /
men mach dit niet ghebruycké / of men moet daer wel bedre-
ven wesen. Dit zijn slimme gaten / om datse soo verre buyten
black zijn: Daeromme en ist niet wel doenlijc / sonder wel be-
dreven te wesen dese gaten te besoecken.

**Noch een
Balgh om
in de Ey-
der te sey-
len.**

Aldus is het Lande van Eyder-see ghedaen.

Noorderhoof. Ees. Taringhen. Gartinghen. Zuyderhoof

III

Om op de Hever te seylen.

Dan het Nieuwerck ofte van de Schoz-tonne naer
de Hever te seplen / so weet dat de cours is noorden ende
zuyden van een verscheyde acht mijlen: maer cabelt al-
tijts de stroom wel / want ghelijck gheseydt is / de booz-bloet
vult seer sijn dweers ober de gronden te Landewaert in / ende
de ebbe contrarie / maer alsmen ten halven komt / soo gemoet-
men het sandt van Blau-oort (daer booren afgeleydt is) op
de diepte van twee ofte drie badem.

**Vallen van
stroomen.**

Maer om van Heplighe-landt naer de Hever te seplen / soo
gaet noordoost aen wel soo oostelijc / naer dat de windt ofte
stroom is / ende loopt de gronden aen op ses ofte seben badem /
ghy sult dan een tamelijcken hoogen tooren binden die boven
scherp is / ghenaeemt Pijlworm. Set desen tooren noordoost
ten noorden van u / en een malt lenghde bezuyden dat zuy-
derste Koe-huyt dat op't Eplandeké Nubal staet / hout dien
tooren also staende / ende seylt daer op toe / so sult ghy de uy-
terste tonne binden / gaet dan van de eerste tonne nae de twee-
de noordoost ende noordoost ten oosten / daer by komende / so
sal dan Pijlwormer tooren noordnoordoost van u staen / van
daer is de cours innewaert noordoost ten oosten / ende als ghy
een stuck weeghs inne komt / soo vudet ghy daer twee bacc-
kens

Pijlworm.

**Eylande
Nubal.**